

สวดมนต์ ตัดกรรม

และคำสอนสมเด็จพระพุฒาจารย์
(โต พรหมรังสี)

ศึกษาเกร็ดประวัติอันลือลั่น เรียนรู้คำสอนจากอารมณ์ขันปัญญาธรรม
ตำนานพระคาถาชั้นบัญชร วิธีใช้ให้บังเกิดผลดี พร้อมบทสวดมนต์ตัดกรรม
และมนตราคาถาอาคมของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

สุภาพ หอมจิตร เรียบเรียง

หนังสือคุณภาพในเครือเล้งเชียง เพียรเพื่อพุทธศาสน์

สมาคมสร้างบารมี เสกความดีใส่ตัว ละชั่วสลายทุกข์ พบสุขนิรันดร์

**สวดมนต์ตัดกรรม
และคำสอน**
—๑ **สมเด็จพระพนมจารย์** ๑—
(โต พรหมรังสี)

เกร็ดประวัติอันลือลั่น คำสอนจากอารมณ์ขันปัญญาธรรม
ตำนานพระคาถาชินบัญชรและมนตราคาถาอาคม
พร้อมวิธีใช้ให้บังเกิดผลดี

เรียบเรียง : สุภาพ หอมจิตร

ออกแบบปก : อนุจิต คำทองเมือง

ภาพประกอบ : สมควร กองศิลา, ธนวัฒน์ ไทยพานิช, จิรگان ทองสิงห์

รูปเล่ม/จัดอาร์ต : วันดี ตามเที่ยงตรง

พิสูจน์อักษร : อริญ มีพันธ์

คำนิยม

...วัดอินทรวีฬารมีสิ่งดีงามอยู่มากมาย เป็นสมบัติอันล้ำค่าอย่างยิ่ง เป็นสถานที่ที่จะให้ ท่านทั้งหลายได้ศึกษาค้นคว้าเป็นกำไรของชีวิต ทั้งในด้านอัธยาศัยประวัติของท่านเจ้าประคุณ-สมเด็จพะพุฒาจารย์ (โต) และหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์อันควรค่าแก่การสนใจ

ทั้งนี้ นอกจากจะเป็นการเผยแพร่เกียรติคุณอันยิ่งใหญ่ของท่าน เจ้าประคุณสมเด็จพะพุฒาจารย์ (โต) แล้ว ยังได้ทราบถึงความเป็นไปของ บ้านเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอันเป็นความหมายถึงความดีทั้งในส่วน ของ โลกและธรรมควบคู่กัน...

ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพะพุฒาจารย์ (โต) เป็นพระมหาเถระผู้มี จริยชาติตรงดงามและมีเมตตาธรรมอันสูงส่ง มีอัจฉริยภาพอันโดดเด่นไม่เหมือน ใคร และจะหาผู้ใดเสมอเหมือนมิได้ อีกทั้งส่วนบุญญาภิหารอันดีงาม ความ เมตตาปราณีแก่สรรพสัตว์ทั้งหลายทั้งมวล ที่ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพะพุฒา-จารย์ (โต) ได้ชี้แนะนำทำให้ถูกต้องตามหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ได้ตรัสไว้

อาตมาภาพขออนุโมทนา ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ปารมีและ ความศักดิ์สิทธิ์ขององค์หลวงพ่โต (พระศรีอริยเมตไตรย) และด้วยบุญญา-ภิหารของท่านเจ้าประคุณสมเด็จพะพุฒาจารย์ (โต) จงบันดาลให้ทุกๆ ท่าน ที่ได้มีส่วนในการเผยแผ่เกียรติคุณ และคำสอนของท่านเจ้าประคุณสมเด็จ พะพุฒาจารย์ (โต) เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ จงทุกประการ เทอญ.

พระเทพวิสุทธิสารภรณ์

พระเทพวิสุทธิสารภรณ์
เจ้าอาวาสวัดอินทรวีฬาร

คำนำ

การเรียนรู้ชีวประวัติและศึกษาคำสอนของครูอาจารย์ผู้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบนั้น นอกจากจะได้เรียนรู้ถึงจริยวัตรและปฏิปทาอันน่าเลื่อมใสของท่านแล้ว ยังได้น้อมนำคำสอนมาเป็นหลักประพฤติปฏิบัติในชีวิต ช่อมเป็นศิริมงคลสูงสุดในชีวิต และก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคมโดยรวม

สมเด็จพระพุทธมาจารย์ (โต พรหมรังสี) ได้ชื่อว่าเป็นสุดยอดแห่งปรมาจารย์ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดองค์หนึ่งมาจนถึงปัจจุบัน และเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชนทุกหมู่เหล่า แม้เจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินก็เลื่อมใสในตัวท่าน ทั้งนี้เพราะเหตุ ๒ อย่าง คือ

๑. ปฏิปทาและจริยวัตร สมเด็จพระพุทธมาจารย์ (โต พรหมรังสี) มีวัตรปฏิบัติที่น่าเลื่อมใส มีความเป็นอยู่ที่สมถะเรียบง่าย สันโดษ ไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะ และไม่ยึดติดในยศสมณศักดิ์ เพราะพิจารณาเห็นว่ายศศักดิ์นั้นเป็นสิ่งที่ไม่จีรังยั่งยืน ดังนั้น ท่านจึงมุ่งสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม โดยการเทศนาสั่งสอนประชาชนให้รู้จักสำนึกในสิ่งที่ดีที่ชอบ

๒. อมตธรรมคำสอน คำสอนของสมเด็จพระพุทธมาจารย์ (โต พรหมรังสี) นั้น เป็นคำสอนที่เข้าใจง่าย เพราะท่านสอนแบบเปรียบเทียบให้เห็นและยึดถือเป็นแบบอย่าง โดยถือคติว่า **“ตัวอย่างที่ดีย่อมดีกว่าคำสอน”** บางคนที่ไม่เข้าใจอาจคิดว่าทำพิธีเรณู แต่ถ้าคิดพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วจะเห็นได้ว่าลึกซึ้งมากที่สุด

หนังสือ **สวคมนตรีดีกรรม และคำสอนสมเด็จพระพุทธมาจารย์ (โต พรหมรังสี)** เล่มนี้ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๒ ส่วนหลักๆ ได้แก่

๑) เกร็ดประวัติ เป็นการรวบรวมประวัติความเป็นมา วัดและสถานที่ที่ท่านเคยอยู่ รวมทั้งการสร้างพระเครื่องตระกูลสมเด็จพระยันสื่อชื่อ

๒) อารมณ์ขันและปัญญาธรรม เป็นการรวบรวมคำสอน ทั้งที่เป็นข้อคิด คติธรรม อันเป็นมรดกธรรมซึ่งใหญ่ที่ท่านได้นอบไว้และใช้เป็นหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

๓) คำนำนความเป็นมาของพระคาถาชินบัญชร นำเสนอเรื่องความเป็นมาอันลึกซึ้ง และความหมายของพระคาถาชินบัญชรแต่ละบท เพื่อเพิ่มความขลังพลังศรัทธาในพระคาถาชินบัญชรยิ่งขึ้น

๔) สวดมนต์ตักกรรมตามแบบสมเด็จพระโต เป็นบทสวดมนต์เพื่อตักกรรมที่สมเด็จพระพุทธอาจารย์ (โต พรหมรังสี) ได้แนะนำให้สวดภาวนาเพื่อแก้ไขกรรมร้าย ขยายกรรมดี ทำชีวิตให้มีความสุขตลอดไป

๕) พระสูตรและปริตรที่ปรากฏในพระคาถาชินบัญชร อธิบายความเป็นมาและอาณัติของการสวดภาวนาพระสูตรต่างๆ อันมีอานุภาพสามารถขจัดทุกข์ โศก โรค ภัย ให้มลายหายไปสิ้น

๖) มন্ত্রาและคาถาอาคมของสมเด็จพระโต พรหมรังสี เสนอวิธีใช้พระคาถาชินบัญชรในแต่ละบท และมนตราคาถาอาคมของสมเด็จพระโตซึ่งมีพละอานุภาพมาก สามารถป้องกันภัยได้ทุกอย่าง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้ คงจะประโชนแก่นักท่านผู้มีจิตใจเป็นบุญกุศล หมั่นฝึกฝนพัฒนาสติปัญญาและภาวนาสวดมนต์ได้เป็นอย่างดี ขอขบารมีธรรมของสมเด็จพระพุทธอาจารย์ (โต พรหมรังสี) จงให้การดำเนินชีวิตมีความสุข ราบรื่น มั่นคง เข้มแข็ง มีสติสุภาพภายใน และมีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยบุญกุศลตลอดไป.

ขอขบารมีธรรมสมเด็จพระโตอำนาจพรให้ทุกท่านโชคดี

ด้วยกตัญญูกตเวทิตาธรรม

🙏 สุภาพ สุขุมจิตร 🙏

(น.ธ. เอก, ป.ธ. ๗, ร.บ.) รวบรวมเรียบเรียง

สารบัญ

เกร็ดประวัติสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)	๑๐
คำเล่าลือเกี่ยวกับชาติกาลของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)	๑๑
บวชเป็นสามเณรที่วัดอินทวิหาร	๑๒
ศึกษากับพระอาจารย์แก้ว วัดดังเวชวิเศษาราม (บางลำพูบน)	๑๓
เป็นสัทธิวิหาริกของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (นาค)	๑๔
แสดงธรรมได้ไพเราะจนเป็นที่โปรดปราน	๑๖
อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ วัดพระแก้ว	๑๗
ศึกษากรรมฐานกับสมเด็จพระสังฆราช (สุก โภกเถื่อน)	๑๘
ศึกษาวิชาอาคมกับครูอาจารย์หลายสำนัก	๑๙
ไม่ได้เข้าสอบเปรียญ แต่ได้นามว่า "พระมหาโต"	๒๐
ทำความดีจนได้ชื่อว่าเป็น "พระศิคริษยาม"	๒๒
เป็นพระราชกณณะชั้นผู้ใหญ่ที่ "พระธรรมกิตติ"	๒๓
เป็นเจ้าของาวาธวัดระฆังโฆสิตาราม และเป็นสมเด็จพระพุฒาจารย์	๒๔
การสร้างพระเครื่องของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)	๒๔
กรรมวิธีในการสร้างและปลุกเสกพระเครื่อง	๒๖
ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)	
การก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุต่างๆ	๒๗
การบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะวัดอื่นๆ	๓๐
มรดกภาพที่วัดอินทวิหาร	๓๑
อารมณ์ขันและปัญญาธรรมของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)	๓๒
๑. จุดได้เข้าวังกลางวัน	๓๓
๒. เจ้าชีวิตเสวยน้ำเหล้า สมเด็จเจ้าก็ต้องแจวเรือ	๓๔
๓. ตอนฝรั่งเรื่องใจกลางของโลก	๓๖
๔. ทำป่าก็ว่าดี ทำดีก็ว่าป่า	๓๙
๕. สมเด็จโตคิดเร็วแทนนก	๔๐
๖. ทำตัวอย่างที่ดีขอมติกว่าคำสอน	๔๑
๗. นี่แหละ! ตัวโทโต (ความโกรธ)	๔๒
๘. ทำบุญสร้างวัดโดนได้บุญหนึ่งถึงเพ็ญ	๔๔

๙. วิธีปราบพระทะเลาะกัน	๔๗
๑๐. แม้มือเท้าเชิดมือก็ถวาชไม่ได้	๔๘
๑๑. ถ้าใจมันอยากได้ ก็ให้มันเอาไป	๕๐
๑๒. พระรับจ้างเทศน์	๕๑
๑๓. เรื่องของหมา คนอช่าสูง	๕๒
๑๔. เวนช่อมไม่ระยับเพราะการจ้องเวย	๕๓
๑๕. ตอนเสาะเราต้องเห็นจริง	๕๔
๑๖. พระพุทธรูปแม่เริ่มสร้างก็เป็นองค์พระแล้ว	๕๗
๑๗. อะไรๆ ก็รู้หมดแล้ว	๕๘
๑๘. เรื่องเล่ากระต่าขี้ตำ กระต่าชชาว	๕๙
๑๙. การเคารพพระธรรม	๖๐
๒๐. เทศน์ตรงจนถูกจับจากวัง	๖๑
๒๑. นักษัตริย์ก็บอริยสัตย์	๖๓
๒๒. ม. มี่าหันทูน (ให้ทวย)	๖๔
๒๓. สาเหตุที่ไม่ร่วมตั้งคานาพระไตรปิฎก	๖๖
๒๔. ฮตศักดิ์มาสบจันฉันจึงหนีไม่พ้น	๖๗
๒๕. ลูกพระศกาคดที่แท้จริง	๖๙
๒๖. โลกมันพร่องอยู่เสมอ	๗๐
๒๗. ตาตุ ! ตาตุ ! ตาตุ !	๗๑
๒๘. ให้ทำ (ตัว) เหมือนหมาฆ่าความทะเลาะได้	๗๒

ตำนานและความเป็นมาพระศาสดาจีนบัญญัติ

ประวัติความเป็นมาพระศาสดาจีนบัญญัติ	๗๔
พระศาสดาจีนบัญญัติ พุทธศาสดักดิ์สิทธิ์และทรงพลานุภาพ	๗๕
- บทที่ ๑ อารามนาบารมี ๑๐ ทิศ ๗จัดมารว้าให้หายตื่น	๘๑
- บทที่ ๒ อารามนาพระพุทธเจ้า ๒๘ องค์ สถิตที่กระหม่อม	๘๒
- บทที่ ๓ อารามนาพระไตรรัตน์สัจจกัษอันตราช	๘๓
- บทที่ ๔ อัญเชิญพระเถระ ๔ องค์ สถิตที่หัวใจและกายซ้าย-ขวา	๘๔
- บทที่ ๕ อัญเชิญพระเถระ ๔ องค์ มาสถิตที่หูตองข้าง	๘๕
- บทที่ ๖ อัญเชิญพระโศภิตะมาสถิตอยู่ที่เดินหม	๘๖
- บทที่ ๗ อัญเชิญพระกุมารกัธตปะมาสถิตอยู่ที่ปาก	๘๗

- บทที่ ๘	อัญเชิญพระเถระ ๔ องค์ มาสถิตอยู่ที่หน้าผาก	๘๘
- บทที่ ๙	อัญเชิญเถระ ๖๗ องค์ มาสถิตทั่วอรัญวาสีใหญ่	๘๙
- บทที่ ๑๐	อาราธนาพระสูตร ๔ พระสูตร มาสถิตอยู่รอบตัว	๙๑
- บทที่ ๑๑	อาราธนาพระสูตร ๓ พระสูตร มาสถิตป้องกันภัยทุกทิศ	๙๒
- บทที่ ๑๒	ขออนุญาตพระพุทโธเจ้า มาสถิตเป็นกำแพงกางกั้นอันตราย	๙๓
- บทที่ ๑๓	อาราธนาคุณพระพุทโธเจ้าคุ้มครองรักษาทุกเมื่อ	๙๔
- บทที่ ๑๔	อาราธนาคุณพระรัตนตรัยป้องกันสรรพอันตราย	๙๔
- บทที่ ๑๕	ขออนุญาตพระรัตนตรัยปกป้องคุ้มครองภัย	๙๖
	กวีนิพนธ์แปลพระคาถาชินบัญชร	๙๖
	ศาสตร์และศิลป์แห่งการเสกพระคาถาชินบัญชรเข้าสู่ร่างกาย	๙๗
	อานิสงค์พระคาถาชินบัญชร	๑๐๖

สวดมนต์ตัดกรรมตามแบบของสมเด็จพระโต

เรียนรู้เรื่องกรรม ก่อนสวดมนต์ตัดกรรม	๑๐๗
ตัดกรรมคือหยุดทำความชั่วทุกอย่าง	๑๐๘
ตัดกรรมทำได้ แต่ต้องตั้งใจก่อน	๑๐๙
สวดมนต์ตัดกรรมได้จริงหรือไม่	๑๑๐
สวดมนต์ให้สำเร็จผลเป็นพระอรหันต์ได้	๑๑๑
สวดมนต์คือการทำความดีทั้งกาย วาจา ใจ	๑๑๓
การสวดมนต์เป็นประโยชน์แก่คนและผู้อื่น	๑๑๔
ขั้นตอนการสวดมนต์ตัดกรรมตามแบบสมเด็จพระโต	๑๑๕

ลำดับบทสวดมนต์ตัดกรรมตามแบบสมเด็จพระโต

๑. บทบูชาพระรัตนตรัย	๑๑๖
๒. บทกราบพระรัตนตรัย	๑๑๗
๓. บทนอบน้อมพระพุทโธเจ้า	๑๑๘
๔. บทไตรสรณคมน์	๑๑๙
๕. คำอาราธนาและสมาทานศีล ๕	๑๒๐
๖. บทอัญเชิญเทวดา	๑๒๑
๗. บทสรรเสริญพระพุทโธคุณ	๑๒๒

๘. บทสรรเสริญพระธรรมคุณ	๑๒๖
๙. บทสรรเสริญพระตั้งคุณ	๑๒๗
๑๐. คำอธิษฐานจิตภาวนา	๑๒๙
๑๑. คำไหว้คุณรวม (อาราธนาพระไตรรัตน์ขจัดภัย)	๑๓๐
๑๒. บทพระคาถาชินบัญชร	๑๓๒
๑๓. คาถาบูชาพระสิวลี	๑๓๔
๑๔. คำอธิษฐานบารมี	๑๓๖
๑๕. คำกรวดน้ำอุทิศส่วนบุญ	๑๓๗
๑๖. บทแผ่เมตตาแก่ตนเอง	๑๓๗
๑๗. บทแผ่เมตตาแก่สรรพสัตว์	๑๓๘
๑๘. บทแผ่เมตตาแก่โลกทั้ง ๔	๑๓๘
๑๙. บทแผ่เมตตาไม่มีขอบเขต	๑๓๙
๒๐. คำอุทิศบุญกุศล	๑๔๐

พระสูตรและพระปริตรที่ปรากฏในพระคาถาชินบัญชร

๑. รัตนปริตร (มนต์พิชิตภัยร้าย)	๑๔๑
๒. กรณียเมตตสูตร (มนต์ผูกใจผู้คนให้รักใคร่)	๑๔๓
๓. ธัชคคสูตร (มนต์พิชิตความหวาดกลัว)	๑๔๔
๔. อังคุลิมาลปริตร (มนต์พิชิตความเจ็บปวด)	๑๔๗
๕. ชินปริตร (มนต์พิชิตภัยจากสัตว์มีพิษร้าย)	๑๔๘
๖. โอมปริตร (มนต์พิชิตอันตรายแห่งชีวิต)	๑๔๙
๗. อาฏานาฏิยปริตร (มนต์พิชิตโรคและภัยอันตราย)	๑๔๑

มนตราและคาถาอาคมของสมเด็จพระพุทธเจ้า (โต พุทฺทมวรีสี)

วิธีใช้พระคาถาชินบัญชรแต่ละบท	๑๔๓
พระคาถาชินบัญชร (ย่อ)	๑๔๗
คาถาหัวใจพระคาถาชินบัญชร	๑๔๗
พุทธมงคลคาถา (นมัสการพระอรหันต์ ๘ ทิศ)	๑๔๗
คาถาสมเด็จพระพุทธเจ้า (โต พุทฺทมวรีสี)	๑๔๘
คาถาสีบสร้างทางสวรรค์-นิพพาน	๑๔๙
คาถาบูชาสมเด็จพระพุทธเจ้า	๑๔๙
คาถามงกุฎพระพุทธเจ้า	๑๔๙

เกร็ดประวัติ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)*

บรรดาพระอมตเถรอาจารย์ผู้ทรงวิชาคมที่ได้รับการยอมรับนับถือมากที่สุดองค์หนึ่งในยุคปัจจุบัน คงไม่มีใครที่ไม่รู้จักชื่อเสียงอันลือลั่นของสมเด็จพระพุฒาจารย์ หรือที่รู้จักโดยทั่วไปว่า **"สมเด็จพระโต พรหมรังสี"**

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) เป็นผู้เลิศด้วยคุณธรรมอันควรแก่การยกย่องสรรเสริญ ๒ ด้าน คือ

๑) ด้านปริยัติ เป็นผู้ทรงวิชาความรู้แตกฉานในพระไตรปิฎกอย่างมาก โดยได้เข้าแปลพระไตรปิฎกต่อหน้าพระที่นั่งบ่อยครั้ง แต่ท่านก็ไม่รับพัดเปรียญ ทั้งๆ ที่ความรู้ภูมิธรรมของท่านถึงขั้นเปรียญธรรม ๙ ประโยคเลยทีเดียว

๒) ด้านปฏิบัติ ท่านเป็นศิษย์ศึกษาวิปัสสนากัมมัฏฐานกับสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (ตุก โทเถื่อน วัดราชสิทธาราม หรือ วัดพลับ ฟังอนบุรี) และครูอาจารย์อีกหลายสำนัก

* ฉายาของสมเด็จพระพุฒาจารย์ในเล่มนี้ใช้เป็นบาลี "พรหมรังสี" ถ้าเป็นคำอ่านจะชื่อว่า "พรหมรังสี" ก็ได้

คำเล่าลือเกี่ยวกับชาติกาล ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

ตามประวัติกล่าวว่า สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ถือกำเนิดในตระกูลชาวมัชฌิม ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ แห่งพระราชวงศ์จักรี เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๓๓๑ ตรงกับวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๔ ปีวอก จุลศักราช (จ.ศ.) ๑๑๔๐ เวลาพระวิมลทมาศ ๐๖.๔๔ นาที (เช้ารุ่ง ๙ บาท) ณ ตำบลไผ่จั้น อำเภอท่าเรือ จังหวัดอยุธยา มารดาของท่านมีนามว่า เกตุ (บางตำราว่า จุต) ส่วนบิดานั้นไม่ปรากฏชื่อ

บางตำรากล่าวว่า สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) เป็นพระโอรสนอกเศวตฉัตรในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ แห่งพระราชวงศ์จักรี กับมารดาซึ่งเป็นชาวมัชฌิมชื่อว่า จุต หญิงสาวชาวเมืองกำแพงเพชร ผู้เป็นบุตรธิดาของนายผล และนางลา ทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๓๓๑ เวลา ๐๖.๓๔ นาฬิกา ณ จังหวัดพิจิตร

บวชเป็นสามเณรที่วัดอินทรวีหาร

หลังจากมารดาของท่านได้ย้ายมาอยู่ที่บางขุนพรหมแล้ว เมื่ออายุได้ ๑๒ ปี จึงได้บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดอินทรวีหารนั่นเอง ในราวปี พุทธศักราช ๒๓๔๒ โดยมีท่านเจ้าคุณพระบวรวิริยเดระ (อยู่) เจ้าอาวาสวัดสังเวชวิศยาราม (บางลำพูบน) เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ศึกษาศึกษาธรรมกับท่านเจ้าคุณอรุณญาณิ (ด้วง) เจ้าอาวาสวัดอินทรวีหารในขณะนั้น ตามเณรโตเป็นผู้มีสติปัญญาเป็นเลิศ มีปฏิภาณไหวพริบอันชาญฉลาด สามารถท่องจำหนังสือได้รวดเร็วจนก้าวหน้ามากโดยลำดับ

วัดอินทรวีหาร พระอารามหลวงชั้นตรี เป็นวัดโบราณที่สร้างขึ้นก่อนสมัยรัตนโกสินทร์ เดิมเรียกว่า **วัดบางขุนพรหมนอก** ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔)

ครั้งบูรณะเสร็จแล้วโปรดให้นิมนต์ท่านเจ้าคุณอรุณญาณิ ซึ่งอพยพมาจากกรุงเวียงจันทน์ในสมัยรัชกาลที่ ๑ เป็นเจ้าอาวาสปกครองวัด ด้วยความที่ท่านเป็นผู้แตกฉานในด้านสมถวิปัสสนา จึงได้เป็นพระอาจารย์สอนกัมมัฏฐานแก่สมเด็จพระพุทธมหาราช (โต พรหมรังสี) ต่อมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามวัดใหม่ว่า **"วัดอินทรวีหาร"**

ศึกษากับพระอาจารย์แก้ว วัดสังเวชวิศยาราม (บางลำพูบน)

สมัยนั้น วัดบางลำพูบน (วัดสังเวชฯ) มีพระอาจารย์แก้วเป็นเจ้าอาวาส ตามลัทธิซึ่งเป็นตาของท่านและมีความคุ้นเคยกับพระอาจารย์แก้วเป็นอย่างดี จึงเฝ้าปากขอฝากตามเงรโตให้ช่วยดูแลอบรมตั้งตอนพระอรรม เพื่อประโยชน์แก่พระศาสนาสืบต่อไป

พระอาจารย์แก้วพิจารณาเห็นอุปนิสัยของตามเงรโตแล้วว่า **ตามเงรน้อยรูปนี้ ต่อไปในอนาคตภายหน้าจะเป็นหลักชัยของพระศาสนาและประเทศชาติด้วย** จึงได้รับปากตกลงว่าจะดูแลตามเงรโตเป็นอย่างดี

ตามเงรโตเป็นผู้มีมานะ ความมุ่งมั่น บากบั่น ขยันศึกษาเล่าเรียน และปรนนิบัติพระอาจารย์แก้วอย่างดี ในยามว่างตามเงรโตจะท่องคัมภีร์ต่างๆ เป็นประจำ หากมีข้อสงสัยในหลักธรรมใด ก็จะไปถามกับพระอาจารย์แก้วจนกระจ่างแจ้งในอรรถธรรมนั้น

ต่อมา พระอาจารย์แก้วพิจารณาเห็นว่า **ตามเงรโตมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด สามารถเล่าเรียนแตกฉานจนหมดภูมิความรู้ที่จะสอนแล้ว** จึงแนะนำให้ไปศึกษาพระปริยัติธรรมต่อที่สำนักวัดระฆังโฆสิตาราม ซึ่งมีชื่อเสียงมากในสมัยนั้น

เป็นเล่ห์เหลี่ยม ของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (นาค)

ในสมัยนั้นสำนักวัดระฆังโฆสิตาราม มีเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (นาค) เป็นเจ้าอาวาส เป็นสำนักที่มีชื่อเสียงโด่งดังทั้งด้านคันถธุระ (การศึกษาเล่าเรียน) และด้านวิปัสสนาธุระ (การปฏิบัติ)

ก่อนที่สามเณรโต
จะไปอยู่วัดระฆังฯ
สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์
เจ้าอาวาสวัดระฆังฯ ได้ฝันว่า
มีช้างเผือกเชือกหนึ่ง
ได้เข้ามากัดกิน
กระโถนปิฎกในตู้ของท่าน
จนเสียหายหมดสิ้น
จนท่านตกใจตื่นขึ้นมา

ครั้นพิจารณาความฝันอันประหลาดที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนเช่นนั้นแล้ว ท่านจึงคิดว่า *“ชะรอยจะมีผู้นำเด็กที่มีสติปัญญาดีมาฝากเป็นศิษย์ศึกษาบาลี และถ้าเป็นเช่นนั้นจริงๆ เด็กคนนั้นต่อไปจะเป็นผู้มีคุณธรรมในด้านปริยัติอย่างวิเศษทีเดียว”*

ด้วยความเชื่อที่มีอยู่เช่นนั้น เช้าวันรุ่งขึ้นเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ จึงได้ส่งลูกศิษย์วัดไว้ว่า *“วันนี้ ถ้ามีอะไรมาให้รับเอาไว้”*